

КАРЛ БАРОН РИХТХОФЕН :

Јесу ли Јевреји ратнички народ?

ПРЕРАДИО

ЛЕОН Б. ЛЕБЛ

БЕОГРАД

ШТАМПАРИЈА „ПРОСВЕТА“

С ХОРОВИЦА - 1913

Гайбат ренијен аминсатин!

Л. Б. ЛЕБЛ

920

КАРЛ БАРОН РИХТХОФЕН :

Јесу ли Јевреји ратнички народ?

ПЕРАДИО

ЛЕОН Б. ЛЕБЛ

:-:-: БЕОГРАД :-:-:

: ШТАМПАРИЈА „ПРОСВЕТА“ :

С ХОРОВИЦА — 1913.

Много нам је стало до тога да овом књижицом одбранимо од неоправданог омаловажавања један народ, који је те худе среће да не ужива ону репутацију, на коју има права и својом старом и славном прошлошћу и оним што је у стању да уради и што је урадио у садашњости. У овој књижици мислимо специјално на ону репутацију коју уживају добри и храбри војници. Често смо се и сами питали, зашто је у хришћанском свету укорењено уверење да су Јевреји далеко од сваког ритерства, да је за Јеврејина уместо мача створен риф а уместо бојног поља берза и тргови. Чудили смо се да се једном народу, који је некада успешно бранио своју државу, готово потпуно пориче могућност, па и способност, да у тренутку потребе и сад да свој живот за земљу у којој живи.

Лишени озбиљног третирања од стране своје хришћанске околине, Јевреји су увек били предмет на коме су се најрадије задржавали недуховити шаљивци. Они су увек морали трпети њихове неотесане алу-

зије на особености јеврејске расе, жалећи што ови не умеју или неће да увиде да руже једну племениту расу, која има највише права да се испрси кад се говори о творцима културе овога света.

Али поред симпатичног задиркивања ушали и поред простачког ружења Јевреја — историја је забележила и много горе случајеве. Ко је у стању да заборави она силна гоњења Јевреја у Русији, она гоњења, која су скоро увек била пропраћана покољима и паљевинама? Зар се нико није у чуду питао — одкуда толико верске нетрпљивости и искључивости у тако побожној земљи, православној и светој Русији? Мило нам је што ће се овом књижицом доказати, колико је неправедно било тако поступати баш са руским Јеврејима. Да строги антисемитизам у Русији није требало схватити неозбиљно, види се и по томе, што је једанпут старешина једне руске губерније дао врло рђаву прогнозу за руске Јевреје. Он је прорекао да ће се једна трећина руских Јевреја морати иселити, да ће друга трећина помрети од глади а трећа бити побивена. Можемо се радовати што је овај губернер био рђав пророк и што је култура Русије спасена од једног срамног жига.

Овој књижици је циљ да докаже да недостатак смисла за политичко одржавање државе не значи и недостатак способности да се са мачем у руци стане на брану

домаћег огњишта и отаџбине. Она треба да покаже истину: да Јевреји нису ни најмање изгубили од свога витештва и да лутања кроз разне државе и народе нису била у стању да у њима збришу све трагове, који подсећају на некадашњу војничку славу Макабејаца. Народ, који је у стању да кроз толике хиљаде година сачува своју веру и национално обележје и своју главну расну одлику, није могао изгубити и ратничке особине, које су некада, поред осталих, биле главни фактор његове славе и величине. Почев од Мојсија и Исуса па до Спинозе и Маркса Јевреји су се увек одликовали ретким способностима духа и оштроумља. Изгубивши своју политичку самосталност, немајући властите државе, коју би оружјем у руци могли бранити, мач је за њихове руке постао мало тежи, али не и немогућан. Немајући прилике да брине за опстанак своје државе, јеврејска мањина имала је довољно прилике да се до врхунца развије духовно. У осталом, *зар су лукавство и оштроумље кукавичлук?* Зар је Давидова победа над Филистрима по значају мања од ма које сјајне победе из историје светских ратова? Сачувавши довољно некадашњих ратничких особина својих предака и коракнувши много унапред у духовном развијању, Јевреји су се, насупрот укорењеном веровању, оспособили да освоје цео свет. То им признаје и Ниче, који на једном месту вели: „Кад би

само хтели, Јевреји би данас могли загосподарити земљом не само *de facto* већ и *de nomine*.

Они, који вичу на Јевреје, тврдећи да су кукавице и плашљивци, заборављају да ни предање ни историја не знају за ове особине код Јевреја као урођене, првобитне и просечне. Уз то још многи заборављају да је мањини тешко да буде физички јака и да се због тога мора окренути на другу страну, тражећи за себе снаге у отпору. Зато су Јевреји целог света, иако им се поричу храброст и јунаштво, ипак опстали, одржали своју расу и веру и истрајали нарочито у социјалној борби. *Међу херојима у социјалној борби прво место заузимају Јевреји.* Хроника, као ратни извештач са социјалног разбојишта, забележила је да су Јевреји до сада заузели и добро утврдили четири врло важне позиције: берзу, штампу, науку и уметност. Многе државе за свој финансијски опстанак имају да захвале само јаким банкарским групама са чисто јеврејским капиталом. Што се тиче јавног мишљења у Европи — њега врло знатним делом видимо израженог у штампи, која је сва у јеврејским рукама. А шта да кажемо за светла чисто јеврејска имена у науци и уметности? Па кад још и бојно поље даје светле примере јунаштва, које не смемо никако сматрати као изузетке, већ као *сразмеран њроцент*, онда ће се на завршетку сваке ис-

крене апологије за Јевреје морати констатовати, да свет не треба да се стиди „бескућних“ Јевреја, јер њима само има да зажели за многе своје користи и успехе. Оставимо их нека и даље, без штете по икога, маштају о Циону и сматрајмо их као ваљане суграђане, који ниуколико не заостају за нама. Нека се непомирљиви антисемити најзад помире са мишљу да је тешко оголити прашуму, која својом хладовином и својим плодовима омогућује милионе егзистенција. А безочни гонитељи незаштићених „чивута“ нека озбиљно размисле о ономе што чине. И сам оснивач њихове вере није био далеко од оних, које они гоне и истребљују. Њихови поступци ни најмање се не слажу са његовом благошћу, трпељивошћу, и *науком*. Да се безобзирном опозицијом Јеврејима постиже баш оно што се не жели, лепо је на уста једнога лица једне од својих трагедија рекао угледни енглески савремени песник Израел Цангвил (Јеврејин) :

„Да су Хришћани са нама поступали
хришћански —

„У Европи не би било ни једног јединог
Јеврејина !“

Време је да престану и расни шовинизми. На овоме свету нема места само за панјеврејизам или за пангерманизам или панрусизам. Прошло је време „пан...измима“, Треба да важи слобода неограничене утак-

мице — социјалне и културне; треба да, само у таквим утакмицама, важи она Његошева:

„У крв ће нам вере запливати —

„Биће боља која не потоне!

* * *

Ова се књижица посвећује оним Србима — Мојсијевцима, који су својим држањем у последњим ратовима учинили да је немогуће демантовати је. Све што је у њој речено — тачно је, потврђено и крвљу запечаћено. Да је све ово, што се у овој књижици тврди, доиста тачно сведочи херојска и трагична смрт коњичког потпоручника *Моше Амара* у Феризовићу. У своје најдрагоценије прве жртве у славној и пресудној битци код Куманова Србија је са тугом забележила и нагоричанског јунака *Исака Б. Амара* и кумановске хероје *Давида Анђелковића* и *Аврама Демаја*. Славни једренски квартет: *Аврам Сасо*, *Исак Анцело*, *Јосиф Албахари* и *Јосиф Б. Русо*, чији ће гробови остати као вечни сведок још сачуване храбрости и још могућног херојства код Јевреја, најсјанији су доказ родољубља српских Јевреја. Још се сећамо оног тужног дана, кад смо их, огуглали на жалост и сузе, испратили до вечног стана и одмора. Срце нам се цепало што величину и славу своје отаџбине плаћамо тако скупо. Трагична смрт *Данила Нахмијаса* код Велеса и херојска по-

гибија *Нисима Х. Коена* код Битоља само потврђују наше горње речи. *Јаков Меворак* код Страцина, *Самуило Елић* код Видина и никад незаборављени поручник, племенити *Макс Гутман* (Криволачки), подсећају нас на оне јунаке, којих је препуна наша народна поезија, која ће се и њима достојно одужити.

Али има јеврејских јунака, које није тукло олово, али који подлегосе напорима и болештинама, од којих је ратнику тешко спасти се. Такве су жртве врли поручник *Ашер М. Леви*, добри и паметни поручник *Бенко Давичо* и цењени *Хајнрих Шатнер*. Знатно проређени официрски кор у Србији осећаће дуго ненакнадни губитак, који је претрпео смрћу ових официра.

Но осим ових примера доказане јуначке смрти има и јеврејских ратника, чији нестанак другови осећају, слутећи да су нашли смрт тамо негде на најстрашнијем месту на бојишту, где није могла стићи братска рука да их прихвати.

Чинећи са својим православним суграђанима једну чврсту заједницу, ти јунаци нису могли а да и своје крви не даду као откуп за робове у Старој Србији и Маћедонији. Сваки јаук и писак одонуд коснуо се и њиховог срца, јер су се осећали као прави синови ове земље, те су према томе заграничне робове сматрали и као *своју* браћу, а извршење идеје о њиховом ослобођењу и

као своју дужност. Кад је непобедна српска војска у бојном поретку и уз бојни марш прелазила јужну границу наше отаџбине, и оно мало Јевреја у њеним редовима осећало је да се ближи Косову, чија је успомена тако пуна туге са пропасти некадашње славе и тако пуна немог позива на освету. И Јевреји су се, осећајући се синовима ове земље, сјајно одазвали томе позиву. Као што су се некад борили уз Бар Кохбу, тако су се Јевреји и у нашим последњим ратовима борили онако како се само пожелети могло. Међу њима није било ни једног примера слабостиштва и кукавичлука. Они су за своје примерно држање у борбама добили и признање са највишег места — од самог престолонаследника Александра, приликом Његовог повратка са победног похода. Да су Јевреји своје дужности вршили онако како је отаџбина од њих и захтевала сведочи довољан број гробова јеврејских јунака. Сви, и непроходни, крајеви, којима је у победоносном маршу прошла српска војска, заливени су и јеврејском крвљу. Јеврејских гробова има и у Старој Србији и у Маћедонији и на арбанском приморју и код Једрена. Релативно мали број јеврејских ратника имао је доста жртава. Почев од херојске смрти првога, па до погибије последњег јеврејског борца, наша је отаџбина могла бити радосна, гледајући како јој се сјајно одужују њени Јевреји. Као што су

некад њихови славни претци гинули по брдима и кланцима властите отаџбине, тако су исто и данашњи Јевреји вољно улазили у смрт, кад се тицало славе и величине Србије, која је и њима била добра мајка.

Породице свих ових јунака неће зажалити за својим милим и драгим ; оне знају да славно пали заслужују благослов и признање, да су за велика дела и успехе потребне и велике жртве, које родољубиви српски Јевреји подносише и крвљу и имањем.

Слава свима онима Србима — Мојсијевцима, који се славно одужише својој отаџбини и који заједно са својим православним друговима створише Велику Србију !

Слава и вечан спомен и јеврејским осветницима Косова и Сливнице !

Августа 1913. год.
у Београду.

М. Д. П. . . . ић

КАРЛ БАРОН РИХТХОФЕН*)

Пре неколико година у руској царској Думи, приликом дебате о контингенту рекрута, посланици Самисловски и Крупенски предложили су да се Јевреји ослободе војних дужности. Први је доказивао неспособност Јевреја за вршење војне дужности у опште, Крупенски је међутим поднео предлог, да се Јевреји ослободе војних дужности како због својих верских уверења, тако и због својих нератничких особина. Као накнаду за ослобођење од војних дужности, Јевреји би плаћали порезу од 10 рубаља. Ако се на 60.000 јеврејских војних обвезника сваке године разреже таква пореза, добиће се приход од само 600.000 рубаља годишње. Из тога разлога су чланови деснице предложили два додатка уз те предлоге. Првим се тражи да сви они, који се ослободе војне

*) Карл барон Рихтхофен, бивши је немачки официр и дипломата.

дужности плаћају војницу, од које ће се образовати капитал за помагање породица војних обвезника, као и један инвалидски фонд. Други додатак предлогу гласи : „Дума је мишљења да су се јеврејски војници у мирно доба показали као елеменат, који квари војску, а у ратно доба као елеменат непоуздан и опасан. С тога Дума жели, да јој министарство војно поднесе законски предлог, који ће војску ослободити тога зла“.

Узрок овим предлозима без сумње лежи у факту, да је главно занимање Јевреја већином трговина, једна околност, која њихове остале нетрговачке особине представља у мање повољној светлости.

Повеље доказују, да су Израиљци исто тако добро умели да се боре као што су умели и да се моле Богу; ако су трпели поразе, то се већином дешавало у суботу, јер су се Јевреји тога дана „вечнога савеза“ одмарали, не бранећи се од непријатеља. Под јеврејским јунаком Јудом Макабејцем, који се успешно борио против неколико сирских војсача, који је завладао Јерусалимом и понова уздигао култ Јехове, Јевреји су починили чуда од јунаштва. У пустошном и грозном рату са Римљанима Јевреји су подносили све могуће беде и невоље једне опсадне војне — глад и анархију.*) И ако

*) Испред силне најезде римске војске склонило се 3000 Јевреја у Јудфат, једну од најјачих тврђава у Га-

су били притешњени до краја, они су ипак одбили позив римског војсковође Тита да му предаду Јерусалим, који је освојен стоцу по стоцу — после дуге и јуначке одбране. Грађански ратови, глад и куга, спаљивање храма — све је то сломило очајан отпор једнога народа, који је тада (70 год. по Христу) изгубио своју политичку самосталност и из кога је највећа војска, коју је икада Рим послао против непријатеља, одвела стотине хиљада робова. Мржња према моћном освајачу и необуздана жеља за обновљењем националне независности, гониле су Јевреје на честе побуне, које и поред примера велике храбрости нису успевале. Највећи и најуспешнији је био устанак под вођством Месије Бар-Кохбе за време Адриана 132 г. Изгледало је да ће одушевљене присталице, међу које се убрајао и учитељ закона Бен Акиба, осигурати успех Бар-Кохби. Али је

лилеји. За годину дана римски војсковођа Веспасијан са својих 30.000 војника није могао да савлада упорне Јевреје, чији су чести испади наносили неописане штете многобројним опсађивачима. Римски војници су се већ почели бунити и тражити да се врате у домовину, јер су Јевреји несавладљив народ. „Ја се стидим да одем у Рим не победивши малобројне Јевреје. Зар се не грозите при помисли да ће вас сваки Римљанин презирати?“ Те Веспасијанове речи повратиле су мало морал у римској војсци и опсада је настављена.

Али је у Јудфату завладала глад и опака болестина — куга. Град се више није могао бранити, те је пао непријатељу у руке. Силна римска војска ушла је у град, преко лешева јеврејских војника, који су себи одузели живот и умрли као часни војници.

римски заповедник*) Јулије Северус 135 г. окончао борбе, у којима је погинуло више од пола милиона људи. Борбе су се завршиле заузећем тврђаве Бетар, последњег прибежишта Јевреја, погубљењем многих угледних личности, нарочито научника, растурањем народа и пустошењем Јерусалима, који је понова подигао Адриан, населивши га незнабошцима.

Јевреји од тога доба нису више живели у својој земљи, у земљи, која је њихова својина. Али, јесу ли се за време овог дугог периода њихове растурености угасили њихови ратоборни инстинкти? Нико не може порећи да су стари Јевреји били ратничка раса, а сваки мора признати, да ни један народ није сачувао чистоту своје расе више него Јевреји. Из тога факта може се извући за-

*) Јунаштво Бар Кохбе у томе устанку рашчуло се по целој свету, те су му из дивљења и поштовања у помоћ долазили борци других вера и народности. Мале чете јеврејских усташа више од две године гониле су римску посаду, те је најзад и истребили. Тада прослављени римски војсковођа Јулије Северус обећа Адриану да ће Јевреје савладати, а Палестину опустошити. Не успе ли у томе, Рим га више неће видети. Да би могао успети у тешком и опасном предузећу и откупити своју реч, Северус је применио страховиту тактику — тактику пустошења. Искрцавши својих 200.000 војника на обалу Средоземног Мора, он је почео редом да пустоши плодне пољане, празни житнице и домове претвара у пепео. Па ипак Јевреји нису клонули духом, већ су се борили до истрајности. Изгубивши више од половине своје војске, Веспасијан је тек после две године успео да Бетар, последњу јеврејску тврђаву, потчини римској власти.

кључак, да они још увек имају све одлике, које су својствене њиховој раси — то је крајни закључак, који се поткрепљује садашњим чињеницама и статистиком. Војни проповедник у Алдершоту пре извесног времена објавио је статистичке податке о броју Јевреја, који служе у разним европским војскама. Ти су подаци посведочили један факт, који је изненадио свет, факт да је у **Европи сразмерно много већи број јеврејских војника него хришћанских**. Целокупан број Јевреја у свих пет делова света износи сада 8,000.000, од којих у Африци живе од прилике 500.000, у Азији 750,000 и у Америци 200.000, Осталих 6,500,000 Јевреја у Европи дају европским војскама 350.000 људи.*) Руски цар у своју војску узима много већи процент војника од својих јеврејских поданика, него од осталих народа, који су под његовом влашћу. А пошто се то не може сматрати као неко одликовање, очигледно је, да Јевреји у војсци не би имали то преимућство да нису добри војници. По списковима руског министарства војног број Јевреја у руској војсци износи 171.000. У целој Русији живе 3,650.000 Јевреја. Посланик Родичев је у Думи устао против споменутог предлога, да се Јевреји ослободе војне дужности и да се за то узима од њих

*) У Србији живе 5550 јеврејских душа, од којих је у ратовима 1912—1913 год. стало под заставу 940, што значи 17 од сто.

војница. Овакав би се предлог могао усвојити само у држави, у којој још има робова. Родичев је пре свега нагласио да се са Јеврејима у војсци до сада поступало врло неправедно; не треба узимати у војску болесне Јевреје, па неће бити ни несрећних јеврејских војника. „Ослобођење од војне дужности једне класе поданика“, рекао је даље Родичев, „води пропасти. Искуство је доказало да су Јевреји храбри војници и да своје грађанске дужности испуњавају савесно као и остали грађани. Нису Јевреји довели Русију до пораза код Цушима. Напротив, генерал, који је Русији освојио провинције у средњој Азији, био је по рођењу Јеврејин. У Енглеској, Италији, и Француској служи безброј Јевреја; они не дају повода никаквој тужби. *Подајте Јеврејима права, па ћете им онда моћи наметнути још више дужности.* Пођите путем права и правде; то је пут, којим се може створити јака и моћна Русија, јака и моћна војска“. (Дуготрајан аплауз). Тако Хришћанин Родичев.

Неколико одличних војника, чија су имена забележена у аналима француске, били су Јевреји или јеврејског порекла — маршали Су, Неј, Масена и др. Неј је себи извојевао име „le brave des braves“,*) а Масена „enfant de la victoire“,**) а то су надимци,

*) Храбрији од најхрабријег.

**) Чедо победе.

које су они потпуно заслужили. И у Француској Јевреји данас дају сразмерно већи број војника него Хришћани.

За време Драјфусове афере десио се у Паризу овај случај:

Једна маса антисемита држала је збор под ведрим небом, кад од једном угледају једног генерала и једног пуковника, где им се приближују. „Vive l'armée !*) узвикнуше они брзо, дижући официре на своја рамена. Тако су их изнели до на крај алеје. Али изненада неколико антисемита познаду генерала — Либермана. Он и пуковник били су Јевреји. Одмах је место „Vive l'armée!“ одјекнуло: „A bas les Juifs!“**) У Италији један од најомиљенијих војсковођа, генерал Отолеинги, јеврејског је порекла, а у италијанској војсци сем тога има још много других Јевреја, који су отаџбини учинили одличне услуге.

У Немачкој је 1870—71 учествовало 5417 бораца Јевреја, од којих, је као што је познато, један велики број одликован гвозденим крстом. Немачки Јевреји своје војне дужности врше са истом оном истрајном и лојалном верношћу и оданосћу, која је карактеристична за дух целог немачког народа. У Аустро-Угарској служи војску сразмерно два пута више Јевреја него Хриш-

*) Живела војска!

**) Доле с Јеврејима.

ћана. И у флоти, ма да је мала, ипак има много Јевреја.

Султан Абдул Хамид рекао је једном, да он у ратно доба може са сигурношћу рачунати на све своје јеврејске поданике. Кад је 1897. год. априла месеца отпочео рат са Грчком, Јевреји из свих делова Турске добровољно су ступили под турску заставу, исто као што је то био случај 1877. год. у рату против Русије. Према грчким и италијанским добровољцима била је код Домокоса једна повећа чета самих Јевреја. Ови су победили. По свршетку рата Султан је 42 Јеврејина одликовао медаљом за храброст а та је медаља дата само маломе броју ратника. Турска је увек поштовала Јевреје, па чак шта више, она је са њима поступала милостиво и благонаклоњено, а то нарочито због њихове готовости да у рату ставе Султану своје услуге на расположење; иначе су ослобођени војне службе, пошто се у војску узимају само Мухамеданци.

Исто толико пожртвовање и оданост показали су Јевреји и у Сједињеним Америчким Државама у рату са Шпанијом. Први добровољац који се пријавио — био је Јеврејин, и први Американац који је пао на пољу части — био је Јеврејин. Мора се нагласити — да је американске генерале врло узнемирила недисциплинованост и недовољна стега, што је на жалост било својствено хиљадама добровољаца. Само је мала регу-

ларна војска била у могућности да одмах пође у бој. Међутим је од јеврејских добровољаца одмах могао да се образује један пук коњице и један пук пешадије, и то све од људи који су служили у Немачкој и Русији, где су добили одличну војничку наставу. Кад је њиховој новој отаџбини затребала њихова услуга, они су већином имали своја имања и били доста богати. Пуковник (доцније председник) Рузвелт са највећим је похвалама говорио о Јеврејима, који су били у његовом пуку званом „Бесни јахачи“. Он стално прича о једном подофициру који му је у једној борби спасао живот, али том приликом и сам пао. Неколико стотина Јевреја налазило се у посади на Филипинским Острвима, где су се одликовали у многим борбама и окршајима

Британски Јевреји су у великом броју учествовали у рату против Бура. Они су (заједно са Холанђанима и Гардима) састављали не мање него 25 пукова. У једном извештају пуковника Хариса, који је командовао Кимберлеј Рифлеима, налазе се и ове речи: „Јевреји из мога пука имају у својој сржи и бићу војничких особина, послушни су и храбри. Они су због своје лукавости и окретности врло погодни за вође патрола“. У боју на индијанско-афганистанској граници пала су два јеврејска официра, чија је храброст и смелост дуго слављена. Из јеврејске општине у Бомбају ступају у

војску многи младићи и врло много њих аванзују за официре.

Даље морамо споменути да се најјачи брђани Афганистана на северозападној граници британско-индијанској, познати под именом Африди, који располажу са 6000 људи способних за оружје, диче тиме што воде порекло од Јевреја. То се порекло не доказује само строго маркантним јеврејским цртама лица, већ и другим фактима и очигледностима.

Темељним и кршним јеврејским брђанима Дагестана и Кавказа главно је занимање војевање и непријатељи их се тако боје, да са њима не смеју да заподевају кавгу. Нагласићемо још и то, да над безбројним ратничким народима на Атласу влада једно јеврејско племе.

Све ово до сада речено даје само слаб, али општи појам о томе, какву улогу Јевреји сад у свету играју као борци и ратници. Али кад би нам био задатак да опишемо њихов живот од дана њиховог законодавца Мојсија, доказало би се да они никад и ни у коме времену нису били недостојни свога великог ратника и јунака, краља Давида.

ЦЕНА 0·40 ДИН.